

MINISTÉRIO DO EMPREENDEDORISMO, DA MICROEMPRESA E DA EMPRESA DE PEQUENO PORTE

EXAME DE APTIDÃO PARA CERTIFICAÇÃO DE TRADUTORES E INTÉRPRETES PÚBLICOS (TIPS)

HABILITAÇÃO 32: TURCO

Prova Escrita Discursiva

Aplicação: 9/8/2026

QUESTÃO 1

Traduza para o turco o seguinte texto.

1. A política externa da Turquia manteve uma linha de ação relativamente estável durante grande parte da Guerra Fria, apesar
2. da instabilidade política interna desse período. Seus principais objetivos eram limitar os efeitos da instável vizinhança oriental e
3. manter boas relações com o mundo ocidental. Embora tenham existido momentos de maior protagonismo internacional, Ancara
4. manteve uma atuação discreta na esfera externa. Essa continuidade foi favorecida por uma estrutura composta por três pilares: o
5. político-ideológico, o burocrático e o militar.
6. O primeiro baseava-se na ideologia kemalista de Mustafa Kemal Atatürk. Segundo essa perspectiva, a política externa
7. deveria contribuir para a modernização ocidentalizada da Turquia e para o princípio de Atatürk: “paz em casa, paz no mundo”.
8. Durante a Guerra Fria, os governos turcos buscaram a integração ao mundo ocidental e relações estáveis com os países vizinhos.
9. O segundo pilar estava relacionado ao Ministério dos Negócios Estrangeiros. O aparelho diplomático possuía estatuto
10. especial, critérios rigorosos de admissão e uma cultura institucional baseada no rigor administrativo, com funcionários recrutados
11. principalmente em universidades de elite. Essa estrutura contribuiu para limitar o impacto das crises internas sobre a política
12. externa, garantindo uma atuação internacional constante e moderada.
13. O terceiro pilar correspondia às Forças Armadas, que tiveram papel importante na política externa turca após a Segunda
14. Guerra Mundial. Seu prestígio consolidou-se após Mustafa Kemal Atatürk liderar o exército turco durante a Guerra de
15. Independência. A partir do final da década de 1950, os militares atuaram como defensores da ordem e dos princípios kemalistas,
16. justificando o golpe de 1960 como uma medida para preservar essa ordem. Durante décadas, a atuação militar foi associada à
17. defesa da estabilidade interna e à limitação de maior envolvimento nos conflitos do Oriente Médio.
18. A atuação autônoma dos militares tornou-se mais evidente após a década de 1990, quando a instabilidade interna afetou a
19. política externa. Como consequência, a política externa turca tornou-se mais flexível e fragmentada. A Turquia passou a assumir
20. um papel mais ativo internacionalmente, afastando-se parcialmente do modelo anterior de continuidade institucional e moderação
21. externa.

BARRINHA, A. *Atores e dinâmicas da política externa da Turquia* (Cap. 15: Turquia). In: FREIRE, M. R. (coord.). *Política Externa: As Relações Internacionais em Mudança*. 2.ª ed. Coimbra: Imprensa da Universidade de Coimbra, 2011, p. 464-467 (com adaptações).

PADRÃO DE RESPOSTA DEFINITIVO DA QUESTÃO 1

Türkiye'nin dış politikası, bu dönemdeki iç siyasi istikrarsızlığa rağmen Soğuk Savaş'ın büyük bölümünde nispeten istikrarlı bir politika izlemiştir. Temel hedefleri, doğudaki istikrarsız komşu bölgelerin etkilerini sınırlamak ve Batı dünyasıyla iyi ilişkiler sürdürmektir. Uluslararası alanda daha fazla ön plana çıkılan dönemler olsa da Ankara, dış alanda temkinli bir tutum sergilemiştir. Bu süreklilik, üç sütundan oluşan bir yapı tarafından desteklenmiştir: siyasi-ideolojik, bürokratik ve askerî.

Birinci sütun, Mustafa Kemal Atatürk'ün Kemalist ideolojisine dayanıyordu. Bu perspektife göre dış politika, Türkiye'nin Batılılaşma yoluyla modernleşmesine ve Atatürk'ün şu ilkesine katkı sağlamalıydı: "Yurtta sulh, cihanda sulh". Soğuk Savaş döneminde Türk hükümetleri, Batı dünyasına entegrasyonu ve komşu ülkelerle istikrarlı ilişkileri hedefledi.

İkinci sütun, Dışişleri Bakanlığı ile ilişkiliydi. Diplomatik yapı, özel bir statüye, sıkı kabul kriterlerine ve ağırlıklı olarak seçkin üniversitelerden seçilen personelin benimsediği idari disipline dayalı bir kurumsal kültüre sahipti. Bu yapı, iç krizlerin dış politika üzerindeki etkisini sınırlamış ve Türkiye'nin sürekli ve ölçülü bir uluslararası varlık sürdürmesini sağlamıştır.

Üçüncü sütun ise, II. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'nin dış politikasında önemli rol oynayan Silahlı Kuvvetlerdi. Mustafa Kemal Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı sırasında Türk ordusuna liderlik etmesi, ordunun prestijini güçlendirdi. 1950'lerin sonlarından itibaren ordu, düzenin ve Kemalist ilkelerin savunucusu olarak hareket etmiş, 1960 darbesini bu düzeni koruma gerekçesiyle savunmuştur. On yıllar boyunca, askeri müdahale iç istikrarın korunması ve Ortadoğu'daki çatışmalara daha fazla müdahil olunmasının sınırlandırılmasıyla ilişkilendirilmiştir.

Ordunun özerk bir aktör olarak rolü, iç istikrarsızlığın dış politikayı etkilediği 1990'lı yıllardan sonra daha belirgin hale gelmiştir. Bunun sonucunda Türk dış politikası daha esnek ve parçalı bir hâle gelmiştir. Türkiye, uluslararası alanda daha aktif bir rol üstlenmeye başlamış ve kurumsal sürekliliğe ve dış politikadaki ölçülülüğe dayanan önceki modelden kısmen uzaklaşmıştır.

MINISTÉRIO DO EMPREENDEDORISMO, DA MICROEMPRESA E DA EMPRESA DE PEQUENO PORTE

EXAME DE APTIDÃO PARA CERTIFICAÇÃO DE TRADUTORES E INTÉRPRETES PÚBLICOS (TIPS)

HABILITAÇÃO 32: TURCO

Prova Escrita Discursiva

Aplicação: 9/8/2026

QUESTÃO 2

Aşağıdaki metni Portekizceye çeviriniz.

1. Türkiye-Brezilya ilişkilerinde askeri iş birliği, yüksek potansiyele rağmen sınırlı ilerleme kaydedilen alanlardan biridir.
2. Brezilya, Latin Amerika'nın en büyük savunma sanayi yatırımlarına ev sahipliği yaparak bölgesel liderlik konumunu güçlendirmiştir. Türkiye ise savunma sanayi ihracatını çeşitlendirme politikası kapsamında Latin Amerika pazarına yönelik bir strateji benimsemiştir (Manioğlu, 2025).
3. Son dönemde Türkiye ve Brezilya arasında savunma sanayi alanında ortak proje arayışları yeniden gündeme gelmiştir (Yıldırım, 2025). Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı (IDEF)'nin 2025 yılında Brezilya'da düzenlenen LAAD Defence & Security fuarına katılımı, iki ülke arasında savunma teknolojileri alanındaki iş birliği potansiyelini ortaya koymuştur (Defensehere, 2025).
4. Bu kapsamda imzalanan anlaşma sonucunda Türkiye'nin ilk askeri jet motoru ihracatı Brezilya'ya gerçekleştirilmiştir (Talu, 2026).
5. Nisan 2026'da Türkiye ile Brezilya arasında savunma sanayi iş birliğini güçlendirmeye yönelik bir anlaşma Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Dışişleri Komisyonu tarafından kabul edilmiştir. Anlaşma kapsamında ortak üretim, teknoloji geliştirme, savunma ürünlerinin karşılıklı tedariki ve ortak üretilen ürünlerin üçüncü ülkelere satışı gibi konular düzenlenmektedir (Kılıç, 2026; Akarsu, 2026; Manioğlu, 2025).
6. Bu çerçevede, TUSAŞ'ın Brezilya merkezli Embraer ve Akaer Engenharia ile havacılık projeleri yürüttüğü ve ANKA ile
7. AKSUNGUR insansız hava araçlarının Brezilya'nın ihtiyaçlarına yönelik ortak üretimine ilişkin görüşmelerin sürdüğü
8. görülmektedir (Talu, 2026). Ayrıca, ROKETSAN ve Baykar gibi firmalar Brezilyalı şirketlerle savunma ürünlerinin satışı
9. konusunda temaslarını sürdürmektedir. Bu gelişmeler, iki ülke arasındaki askeri ve savunma sanayi ilişkilerinin çeşitlenerek
10. derinleştiğini göstermektedir.
11. Türkiye ve Brezilya arasındaki askeri ilişkiler, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Barış Gücü misyonlarına yapılan
12. katkılar üzerinden değerlendirilebilir. Brezilya, özellikle Haiti'deki MINUSTAH operasyonunda liderlik rolü üstlenmiştir. Türkiye
13. ise farklı bölgelerdeki barış gücü misyonlarına destek sağlayarak çok taraflı güvenlik süreçlerine katılım göstermiştir (İgarapé
14. Institute, 2017; Önsoy, 2017). Bu durum, iki ülkenin savunma politikalarının çok taraflı güvenlik mekanizmalarıyla uyumlu
15. şekilde geliştirilme potansiyeline işaret etmektedir.

PADRÃO DE RESPOSTA DEFINITIVO DA QUESTÃO 2

A cooperação militar nas relações Turquia-Brasil destaca-se pelo alto potencial, apesar dos avanços limitados. O Brasil consolidou sua posição de liderança regional ao sediar os maiores investimentos da indústria de defesa da América Latina. A Turquia, por sua vez, adotou uma estratégia voltada ao mercado latino-americano no âmbito da diversificação de suas exportações da indústria de defesa (Manioğlu, 2025).

Recentemente, projetos conjuntos entre a Turquia e o Brasil na indústria de defesa voltaram à agenda (Yıldırım, 2025). A participação da Feira Internacional da Indústria de Defesa da Turquia (IDEF) na LAAD Defence & Security, realizada no Brasil em 2025, revelou o potencial de cooperação em tecnologias de defesa entre os dois países (Defensehere, 2025). Como resultado do acordo firmado nesse contexto, a primeira exportação de motores a jato militares da Turquia foi realizada para o Brasil (Talu, 2026).

Em abril de 2026, um acordo destinado a fortalecer a cooperação entre a Turquia e o Brasil na indústria de defesa foi aprovado pela Comissão de Relações Exteriores da Grande Assembleia Nacional da Turquia (TBMM). O acordo regulamenta a produção conjunta, o desenvolvimento tecnológico, o fornecimento mútuo de produtos de defesa e sua venda a terceiros países (Kılıç, 2026; Akarsu, 2026; Manioğlu, 2025).

Nesse contexto, observa-se que a TUSAŞ desenvolve projetos aeronáuticos com Embraer e Akaer Engenharia e que continuam as negociações para a produção conjunta dos veículos não tripulados ANKA e AKSUNGUR conforme as necessidades do Brasil (Talu, 2026). Além disso, empresas como ROKETSAN e Baykar mantêm contatos com companhias brasileiras para a venda de produtos de defesa. Esses desenvolvimentos demonstram que as relações militares e da indústria de defesa entre os dois países estão se diversificando e aprofundando.

As relações militares entre a Turquia e o Brasil também podem ser avaliadas pelas contribuições às missões de paz das Nações Unidas. O Brasil, especialmente na operação MINUSTAH no Haiti, assumiu um papel de liderança. A Turquia, por sua vez, apoiou missões de paz em diferentes regiões e participou de processos multilaterais de segurança (Igarapé Institute, 2017; Önsoy, 2017). Essa situação indica o potencial de desenvolvimento das políticas de defesa dos dois países em conformidade com mecanismos multilaterais de segurança.